Corul de copii al Radiotelevizіunii Române în Japonia

Otopeni — Moscova — Habarovsk — Nahotka — Yokohama — Tokio — iată ruta ce deschidea (în după-amiaza zilei de 18 august) corului de copii al Rodioteleviziunii Române (la capătul unei călătorii de 5 zile cu avionul, trenul, vaporul și autocarul) întîlnirea cu acea lume inedită care este Japonia !...

Și cîte nu s-ar putea povesti acum, privind retrospectiv zilele scurse între 12 august — 25 septembrie a.c., despre cele văzute și trăite, despre bucuria răsunătorului succes ce identifică turneul din Japonia cu un capitol de adevărat triumf artistic pentru istoria de aproape 30 de ani a acestei formații a Radioteleviziunii.

Numai că...

Este foarte greu să-ți aduni gîndurile și să spui tot ceea ce ai avea de spus despre o Japonie pe care ai străbătut-o în lung și-n lat vreme de aproape o lună și jumătate ; este foarte greu să descrii emoția trăită concert de concert ca martor al unor săli aplaudînd la nesfîrșit, încărcînd cu flori, cîntînd împreună cu cei de pe scenă, sau despărțindu-se cu atîta greutate de micii lor oaspeți, veniți de la mii de kilometri depărtare să ofere Japoniei o mostră de artă românească ; este și mai greu să selectezi din tumultul impresiilor ce abia acum încep să se așeze, să detașezi din noianul solicitărilor psihice (interferînd vreme de 6 săptămîni, bucuria de a descoperi un univers atît de nou și atît de uimitor în felul său, plinătatea sufletească a succesului artistic, dorul de casă), doar pe acelea capabile să comunice esențialul...

Și totuși...

O confruntare cu un public necunoscut este întotdeauna dificilă ; cu atît mai dificilă devenea ea pentru corul de copii al Radioteleviziunii Române din clipa în care a înțeles (și a înțeles acest lucru din primele zile de turneu) — atenția pe care o acordă japonezii culturii muzicale a copiilor și-n particular cîntului de ansamblu.

De altfel, în general, procesul educației se desfășoară cu o seriozitate demnă de cea mai profundă stimă. Nu înseamnă că micuții japonezi nu știu să rîdă, să se joace, să facă gălăgie... dar cînd e vorba de treabă, orice altă preocupare încetează și o disciplină impresionantă își face apariția. Cu meticulozitatea, cu rigurozitatea, cu perseverența ce te uluiește în Japonia, la fiecare pas, copiilor li se inoculează încă de la cea mai fragedă vîrstă, respectul față de muncă, respectul față de familie, față de profesori, față de cei vîrstnici. Admirația devine însă cu atît mai mare, atunci cînd constați că nici un element al procesului educativ nu este neglijat. În consecință, și instrucția muzicală, a cărei funcționalitate, utilitate, le demonstrează de milenii viața socială, deține un loc de reală importanță în școala japoneză contemporană. O dovadă concludentă în acest sens ?... Am întîlnit și am ascultat pe parcursul turneului zeci de coruri japoneze de copii. Dar indiferent că îi urmăream cîntînd pe scenă ori în aer liber, evoluțiile lor mă obligau mereu să apreciez disciplina artistică, frumusețea sonoră, emisia robustă, bine lucrată, muzicalitatea interpretativă...

Concertele colectivului român trebuiau să răspundă însă nu numai exigenței impuse de amploarea și nivelul, subliniat mai sus al mișcării corale japoneze de copii, ci și unei confruntări de deosebită seriozitate competitivă. Unele din cele mai bune ansambluri de gen ale lumii, găzduite în timp în această țară — precum corul de copii din Sofia, Praga, Paris, din Australia, apoi formațiile participante la Festivalul național de coruri școlare de la Osaka — ofereau acum publicului japonez suficiente elemente de comparație artistică.

De la sine înțelese, răspunderea ce revenea grupului de copii români în acest turneu, ca și dorința de a determina mereu în jur stimă și admirație. Sub conducerea dirijorilor Elena Vicică și Ion Vanica, grupul celor 30 de fete, reprezentînd corul de copii al Radioteleviziunii Române — acompaniat de pianista Ioana Thomasz — n-a avut altă preocupare decît grija și efortul de a se întoarce acasă cu sentimentul datoriei împlinite, n-a avut altă preocupare decit aceea de a onora în cel mai înalt grad al conștiinței profesionale acest turneu de intensă solicitare artistică, nervoasă și fizică, turneu care s-a desfășurat în cea mai mare parte sub formula „ziua — deplasarea în alt oraș — concertul". Incontestabil, nu se poate nega frumusețea, farmecul călătoriei în sine. Dar mai presus de acestea se afla mereu apăsătoarea grijă pentru calitatea concertului. Programul

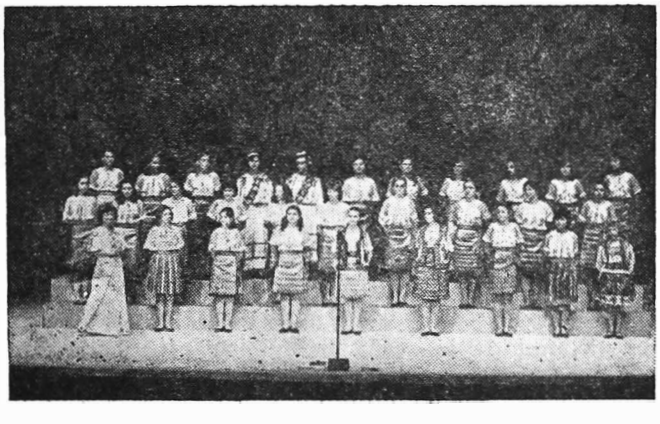

https://biblioteca-digitala.ro

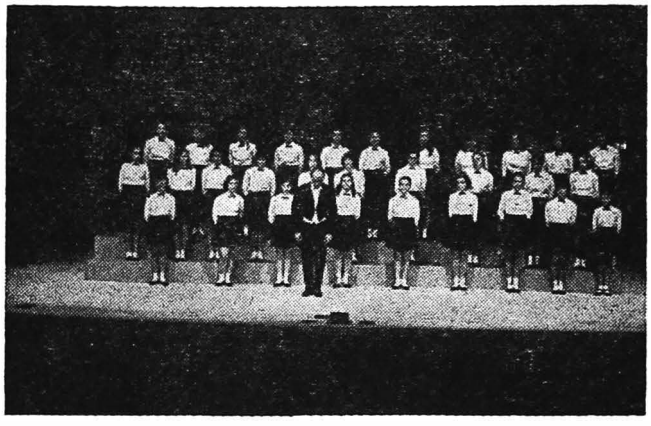

reclama multă rezistenţă fizică şi vocală, şi totodată mai ştiam şi că sîntem primul colectiv artistic român ce concertează în Japonia. Aşa că învingînd, depăşind oboseala, menţinînd nu rareori cu mult efort zîmbetul pe faţă, căutînd ca nimeni să nu simtă că-i un concert dat la capătul unei călătorii de sute de kilometri, acordînd repetiţiilor dinaintea fiecărei evoluţii cea mai mare grijă, turneul s-a transformat astfel într-un motiv de necontestat entuziasm pentru publicul japonez.

Dacă aplauzele au răsunat îndelung după fiecare piesă, şi aceasta concert de concert, meritul revine desigur fetelor noastre, dar în primul rînd dirijorilor Elena Vicică şi Ion Vanica, pianistei Ioana Thomasz, care au ştiut să înflăcăreze şi să determine permanent o participare artistică plină de vibraţie, merit cu atît mai mare atunci cînd rigurozitatea profesională de matur s-a armonizat cu grija, seriozitatea, căldura părintească cu tactul şi luciditatea pedagogică, virtuţi extrem de necesare în conducerea unei formaţii de copii. Şi, ca martor emoţionat al acelor zile, nu pot să nu vorbesc, dincolo de calitatea impunerii profesionale, şi despre devotamentul, dragostea, răspunderea morală cu care s-au îngrijit de bunul mers al turneului, cu care au supravegheat pe cei 30 de copii, muzicieni ca Elena Vicică şi Ioana Thomasz.

Întîmpinat mereu de săli arhipline (marea majoritate a concertelor s-au desfăşurat în faţa unui auditoriu ce depăşea în orice caz, de fiecare dată, cifra de 1000 spectatori), răsplătit mereu cu furtunoase aplauze, încărcat de buchete cu flori, parcurgînd mereu drumul de la scenă la autocar prin adevărate cordoane vii, în care strîngerile de mînă, felicitările, solicitările de autografe, deveneau de-a dreptul ameţitoare, generînd mereu în jur căldură, stimă, prietenie, corul de copii al Radioteleviziunii Române a putut înscrie totodată în jurnalul artistic al turneului său şi nenumărate elogii adresate de specialişti şi presa japoneză :

„Interpretarea este ireproşabilă — corul de copii al Radioteleviziunii Române este perfect" — declara de pildă compozitorul şi dirijorul Xiroshi Ishimaru. „Au cîntat ca nişte îngeri", nota, de asemenea, autorul articolului apărut în coloanele ziarului *Fukushimaminya* din 22 august.

„Cel mai armonios cor de copii pe care l-am ascultat" — afirma despre formaţia noastră şi dirijorul japonez Terukiyo Twai. „Corul a fascinat auditoriul. Coriştii, îmbrăcaţi în frumoasele lor costume naţionale, au interpretat piesele într-un mod deosebit de armonios şi plin de prospeţime. În sală, publicul a aplaudat îndelung după fiecare piesă" — sînt rînduri ce se pot citi şi în ziarul *Kochi-Schimbun* din 1 septembrie.

„Corul românesc compus din 30 de fete talentate, din diferite şcoli bucureştene — notează şi ziarul *The Japan Times* — a arătat ce poate fi realizat prin perseverenţă şi talent, şi, printr-o evidentă dragoste faţă de muzică. Cu un program extrem de variat, de la cîntece româneşti şi japoneze — la piese de Bach, Mozart şi alţii, corul a cîntat, oferind o adevărată delectare audienţei".

Alte publicaţii ca *Mainichi Schimbun* subliniază de asemenea varietatea repertoriului şi calitatea interpretării corale. „Tinerele coriste au voci frumoase şi o tehnică corală minunată" — se scrie în ziarul MDW, iar *Kanagowa Schimbun,* spune : „Corul este renumit pentru vocile lui frumoase, tipic româneşti; pentru tehnica sa rafinată de a cînta, pentru repertoriul variat, pentru performanţele sale minunate". Dintre nenumăratele elogii adresate corului de copii al Radioteleviziunii Române, în timpul acestui turneu, mai reţin o idee ce şi-a aflat un larg ecou în rindul specialiştilor japonezi, ca şi în paginile presei, idee ce stabileşte într-un mod competitiv valoarea formaţiei noastre. Astfel, aprecierea notată în ziarul din Kochi : „Corul românesc a atins cel mai înalt nivel, în rîndul corurilor de copii" — o regăsim de pildă reluată şi în cotidianul *Iwati Takai Schimbun* care scria : „Corul românesc de copii este unul din cele mai bune din lume".

Şi sigur că aceste elogii apar cu atît mai semnificative cu cît ele devin concluziile unui turneu ce prezintă următorul tablou sinoptic : în cele 36 de zile petrecute propriu-zis în Japonia, poposind în cca 23 de localităţi, aflate în toate cele 4 insule ale arhipelagului, grupul de copii al Radioteleviziunii Române a susţinut 19 concerte, toate programele înscriind în prima parte muzică românească, iar în partea a doua muzică universală. A susţinut apoi o emisiune de radio, în direct, de cca 30' la Bunka-Hoso (Tokio) şi în direct alte 3 emisiuni de televiziune, prima transmisă de compania japoneză de Radioteleviziune NHK din Tokio, a doua de Mainichi Broodeasting System din Osaka şi a treia pe canalul

https://biblioteca-digitala.ro

4 NTV Tokio — toate emisiunile fiind difuzate pe întregul teritoriu al Japoniei. A realizat de asemenea, înregistrarea unui disc de cca 50' pentru King Record.

Acestor activităţi li se adaugă numeroasele întîlniri cu coruri japoneze de copii, întîlniri în care s-a cîntat din nou, în care s-au înjghebat prietenii între copiii noştri şi cei japonezi, li se adaugă primiri de către oficialităţile unora din oraşele în care colectivul român a concertat, conferinţele de presă, discuţii cu diverşi ziarişti...

Elogii, căldură, receptivitate, aplauze, flori, prietenie, farmecul unei lumi atît de miraculoase şi de fascinante în specificitatea ei. Şi totuşi, cu nerăbdarea puiului ce îşi doreşte mama, gîndul, sufletul nostru, zburau mereu spre casă, zburau mereu spre cei care de o lună şi jumătate se aflau la mii de kilometri depărtare.

Aşa că, „Sajonara", la revedere, Japonia !...

Era 21 septembrie !

În fine, plecam spre ţară, plecam copleşiţi de cele trăite, copleşiţi de oboseală, copleşiţi de dor, dar şi aducînd cu noi aplauzele Japoniei.

Teodora ALBESCU

Tineri muzicieni români la Bayreuth

Reuniunea internaţională a tinerilor muzicieni de la Bayreuth, a avut ca docenţi — îndrumători, la ediţia 1974, pe dirijorul Erich Bergel, maestrul de cor Wolfgang Schubert, profesorii Albert Gürsching, Robert Hinze, Edwin Golnik şi Siegfried Palm, pe compozitorul Dieter Salbert şi dansatoarea Sonal Moushing. Seminarul Richard Wagner a fost condus, pe grupe, de către compozitorii şi muzicologii John Bell, Wilhelm Berger, Dimiter Christoff, Raymond Joly, Helmut Kirchmeyer şi Karol Musiol.

Conservatorul „C. Porumbescu" din Bucureşti a trimis la Bayreuth un cvartet de coarde, alcătuit din violoncelistele Ruxandra Colan şi Rodica Ciocoiu, violista Lucia Petrescu şi violoncelista Anca Popa Iarosevici şi o formaţie de 18 instrumente de coarde, aflată sub îndrumarea tînărului şef de orchestră, Cristian Brîncuşi, care a susţinut mai multe concerte în Bayreuth şi în cîteva localităţi învecinate, cu următorul program : *Cvartetul în cis moll* de Wilhelm Berger, *Cvartet* de Dmitri Şostakovici, *Concert în la minor pentru violină* de J. S. Bach, *Concert în Do major pentru oboi* de Domenico Cimarosa şi *Amurg de toamnă* de Alfred Alessandrescu.

Tînărul dirijor Cristian Brîncuşi, aflat încă pe băncile Conservatorului, a impresionat în apariţiile sale printr-o muzicalitate conturată cu inteligenţă şi folosită eficient pe baza unei culturi de specialitate demnă de apreciat. La rîndul lor, cele patru membre ale cvartetului *Melos* s-au prezentat la un înalt nivel de interpretare, în genul atît de pretenţios al cvartetului de coarde.

Alături de aceşti mesageri ai Conservatorului „C. Porumbescu" la Bayreuth s-au produs, de asemenea, membrii coralei *Animosi* a Conservatorului „George Enescu" din Iaşi, conduşi de Sabin Păutza. Fineţea interpretării, paleta diversă a repertoriului, eleganţa punerii în pagină sînt timbre indiscutabile ale formaţiei ieşene, pe care Sabin Păutza le-a cultivat cu mult rafinament.

La sediul reuniunii, aproape fiecare zi a găzduit cîte un concert sau recital de muzică de cameră, manifestări în care am urmărit solişti valoroşi, precum şi formaţii bine pregătite, pe care nu le pot enumera din considerente de spaţiu. Mă opresc totuşi asupra concertului cu muzică electronică, deoarece aici s-au produs doi compozitori români — studenţi ai Conservatorului din Cluj-Napoca : Cristina Bohaciu şi Adrian Pop. Lucrarea Cristinei Bohaciu, esenţial monodică, pornea de la o temă dată — muzică de Bach — modificată cu sintetizorul, iar *Colinda soarelui* de Adrian Pop, cucerea prin autenticul citatului şi al prelucrării unei arii româneşti vechi. Şi în cadrul acesta, ca şi în alte ocazii de concert de la Bayreuth, o contribuţie demnă a fost adusă de percuţionistul Grigore Pop, care a constituit una din revelaţiile reuniunii.

Anton DOGARU

NOTE

● În nr. 7 (1974) al revistei *Opus musicum*, editată de Filarmonica din Brno şi de Uniunea compozitorilor din Cehia, a apărut studiul lui Gheorghe Firca „Pentru o tipologie a armoniei modale". Într-o scrisoare a redacţiei, se subliniază „ecoul pozitiv pe care studiul l-a avut în cercurile de specialitate din Brno", relevîndu-se totodată aspectele demne de interes privind felul în care — în virtutea aplicaţiei consecvente şi competente a muzicologiei româneşti pentru problemele modalului — autorul a reuşit să rezolve tema propusă.

● În Editura Ministerului Culturii al R.S.S. Lituaniene a apărut în 1973 lucrarea *„Choro Pratybos"* de R. Kašponis şi P. Tamuliunas, dedicată practicării muzicii corale. Interesantă prin structură şi conţinut, lucrarea se adresează formaţiilor corale de amatori, punînd la dispoziţia instructorilor artistici şi membrilor formaţiilor un material deosebit de preţios pentru educarea artistică muzicală. Cele trei părţi ale volumului cuprind : *Solfegii, Exerciţii vocale corale* şi *Noţiuni de teorie elementară*. Atît solfegiile cît şi exerciţiile au o gradaţie evidentă — de la cele mai simple spre cele mai complexe solfegii şi exerciţii polifonice şi armonice, urmărind o educaţie muzicală progresivă şi rezultatele rapide şi eficiente. Volumul cuprinde, de asemenea, exemple din literatura corală preclasică şi multe armonizări de cîntece populare lituaniene.

I. R.

https://biblioteca-digitala.ro